

JIŘÍ ŽÁČEK
STRÁŽCE MAJÁKU
VIDEO

<https://youtu.be/5ynA8M34R2o>

KNIHY

Pro týden od 22. 5. do 31. 5. 2019

Číslo

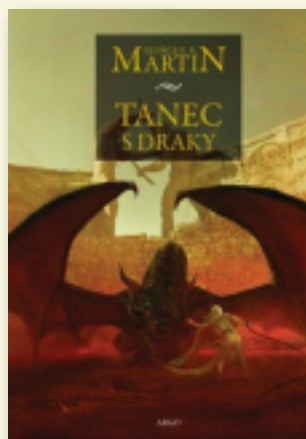
11

Ročník 30

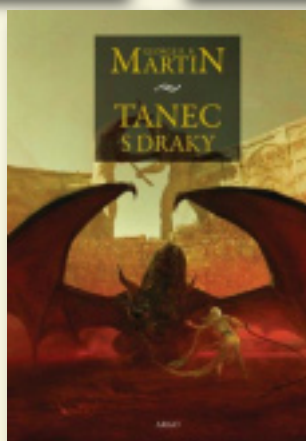
Nakladatelství
ARGO vydává

398 Kč

698 Kč

Více uvnitř

777 Kč

internet. knihkupectví: www.kosmas.cz

KATJA PANTZAR

SISU

Odolnost, síla a štěstí
po finsku

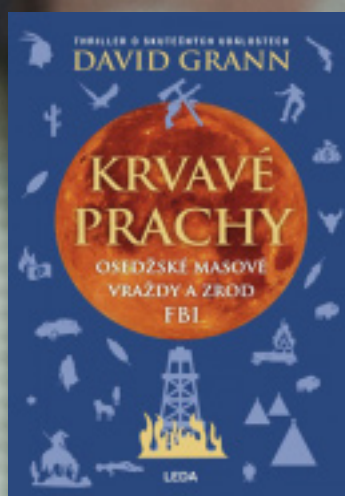

mladá fronta

Více uvnitř

349 Kč

www.mf.cz

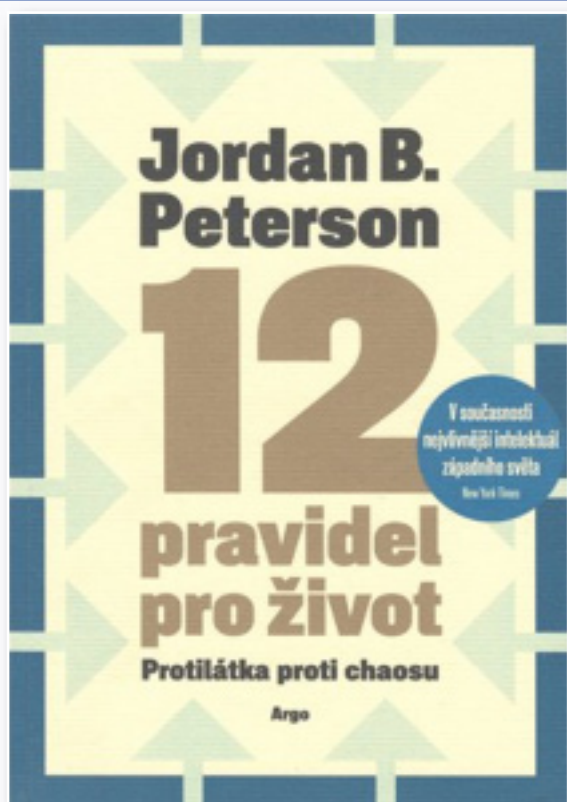
Více uvnitř

www.leda.cz

298 Kč

UVNITŘ: Jordan B. Peterson 12 PRAVIDEL PRO ŽIVOT (rozhovor s autorem); David Grann KRVAVÉ PRACHY (rozhovor s autorem); Katja Pantzar SISU (videorozhovor s autorkou); Jessica Barry VOLNÝ PÁD (rozhovor s autorkou); Vojtěch Zamarovský ZA SEDMI DIVY SVĚTA; George R. R. Martin TANEC S DRAKY; PÍSEŇ LEDU A OHNĚ 5; Jan Lukeš MILOŠ FORMAN V KOSTCE a další

Další novinky, videa, rozhovory, recenze, aktuality na: <http://denik-knihy.cz/>

Jordan B. Peterson 12 PRAVIDEL PRO ŽIVOT

Protilátka proti chaosu

Co by měl znát každý člověk v moderním světě? ptá se renomovaný psycholog Jordan B. Peterson a jeho odpověď na tuto nesnadnou otázku v sobě jedinečně propojuje odvěké pravdy a ohromující objevy nejspíše nejnovějšího vědeckého výzkumu.

Peterson dokáže být vtipný a překvapivý a vždy objevný. Vysvětluje nám, proč nebránit dětem v nebezpečných kouscích na skateboardu, jaký hrozný osud čeká člověka, který příliš rychle kritizuje, který je pomstychtivý, nenávidný a arogantní; a proč bychom měli pohladit každou kočku, kterou potkáme na ulici. Peterson rozebírá (sebe)kázeň a svobodu, dobrodružství a zodpovědnost, smysl života i víru v Boha; pouští se do překvapivých odboček a zase se vrací a destiluje poznání o lidském charakteru a osudu

do dvanácti navenek jednoduchých pouček, za kterými se skrývají hluboké poznatky a dalekosáhlá poučení o tom, jak vést správný život. Rozbílí otřepané poučky týkající se vědy, víry a lidské přirozenosti a proměňuje a povznáší mysl i ducha svých čtenářů.

Překlad: Aleš Drobek

Brožovaná, 424 stran, 398 Kč, EAN: 9788025727928, ISBN: 978-80-257-2792-8

Zakoupit můžete zde

<https://www.kosmas.cz/knihy/254036/12-pravidel-pro-zivot/>

Ukázka a rozhovor s autorem na následujících stranách

Distribuuje: Kosmas, Za Halami 877, 252 62 Horoměřice, tel.: 226 519 383,
e-mail: odbyt@kosmas.cz, internet. knihkupectví: www.kosmas.cz

Jordan B. Peterson

12

pravidel pro život

Protilátka proti chaosu

Argo

Historie vzniku této knihy je dvojí – krátká a dlouhá. Začněme tu krátkou. V roce 2012 jsem začal přispívat na webovou stránku Quora. To je portál, kde může každý položit libovolnou otázku a kdokoli na ni může odpovědět. Čtenáři pak dávají palec nahoru odpovědím, které se jim líbí, a palec dolů těm, které se jim nelíbí. Ty nejužitečnější odpovědi tak ve výsledku hledání vystoupají vzhůru, zatímco ostatní upadnou v zapomnění. Ten systém mě upoutal, zalíbilo se mi, že je otevřený všem. Diskuse na Quore byly často inspirativní a já se zájmem sledoval, jakou širokou škálu rozličných názorů dokáže vyvolat jedna a tatáž otázka. Když jsem měl přestávku (nebo prokrastinoval), často jsem na Quoru zabrousil a hledal debaty, do nichž bych se mohl zapojit. Promýšlel jsem a zodpovídal otázky typu „Jaký je rozdíl mezi štěstím a spokojeností?“, „Co je v životě tím lepší, čím je člověk starší?“ a „Jak vést smysluplnější život?“ Na portálu vidíte, kolik lidí si vaši odpověď přečetlo a kolik jí dalo palec nahoru. Můžete zjistit, jaké mají vaše příspěvky dosah a co si o nich lidé myslí. Jen malé procento čtenářů, kteří si odpověď přečtou, o ní také hlasuje. Po pěti letech (tyto řádky píšu v červenci 2017) si má odpověď na „Jak vést smysluplnější život?“ získala relativně skromné publikum – 14 000 zhlédnutí a 133 hlasů. Mou odpověď na téma stárnutí si přečetlo 7200 lidí a hlasovalo o ní 36 čtenářů. Tedy žádná sláva. To se dalo čekat. Na podobných stránkách většina komentářů propadne sitem, zatímco ten nepatrný zby-

tek přiláká neúměrně velkou pozornost. Netrvalo dlouho a odpověděl jsem na třetí otázku: „Co jsou ty nejdůležitější věci, které by měl vědět úplně každý?“ Sepsal jsem seznam pravidel či zásad; některé byly smrtelně vážné, jiné lehce humorné: „Budte vděční, i když trpíte“, „Když něco nemůžete vystát, nedělejte to“, „Neskryvejte nic v mlze“ a tak podobně. Čtenářům Quory se můj seznam podle všeho zalíbil. Hojně jej komentovali a sdíleli. Psali například: „Tak tohle si rozhodně vytisknu a schovám. Naprostá paráda.“ Nebo: „A máme vítěze Quory. Teď už to tu můžeme zavřít.“ S pochvalnými slovy za mnou chodili i studenti Torontské univerzity, na níž učím. Do této chvíle si má odpověď na „nejdůležitější věci“ získala na sto dvacet tisíc čtenářů a 2300 lajků. Dosud jen několik set odpovědí z oněch zhruba šesti set tisíc, které dnes na Quore jsou, prolomilo hranici dvou tisíc lajků. Moje odpověď patří k desetíně procenta těch nejuspěšnějších. Mé prokrastinační úvahy se zjevně dotkly něčeho hlubokého. Ve chvíli, kdy jsem svůj seznam sepisoval, jsem vůbec netušil, že si získá takovou pozornost. Všem svým asi šedesáti odpovědím, které jsem na Quoru umístil v oněch několika měsících před i po dotyčném příspěvku, jsem obětoval notnou dávkou péče a úsilí. Nicméně Quora nabízí průzkum trhu toho nejvyššího kalibru. Respondenti jsou anonymní a nezištní. Jejich názory jsou spontánní a nezaújaté. A tak jsem ty výsledky vzal vážně a zamyslel se, proč zrovna odpověď na nejdůležitější věci v životě měla takový úspěch. Možná jsem vystihl ideální rovnováhu mezi povědomým a novým, když jsem svůj seznam pravidel sepisoval. Možná je pro leckoho přitažlivá struktura, kterou s sebou ona pravidla nesou. A možná lidé mají zkrátka rádi seznamy všeho druhu. O několik měsíců dříve, v březnu 2012, jsem obdržel e-mail od literární agentky, která slyšela mé vystoupení v pořadu Just Say No to Happiness (Štěstí je droga) rozhlasové stanice CBC, kde jsem kritizoval představu, že usilovat o štěstí je v životě tím pravým cílem. V předchozích desetiletích jsem přečetl víc temných knih o dvacátém století, než je asi zdrávo, zejména o nacistickém Německu a Sovětském svazu. Alexandr Solženicyn, slavný kronikář hrůz táborů nucené práce, kdysi napsal, že tu ubohou ideologii, podle níž je člověk stvořen ke štěstí, „z každého vyrazí první rána úkolářova klacku“. V krizové situaci nám utrpení, ona nedílná součást života, rychle otevře oči a my si uvědomíme, jak směšná je představa, že štěstí je smysluplným životním cílem. V onom rozhlasovém pořadu jsem prohlásil, že se musíme poohlédnout po něčem hlubším a že právě to nám odjakživa nabízejí velké příběhy předávané z generaci na generaci. V těch se zas a znovu objevuje motiv, že člověk má v životě usilovat spíše o rozvoj charakteru v reakci na utrpení než o štěstí. A právě tato myšlenka je součástí oné druhé, dlouhé historie této knihy. Mezi lety 1985 a 1999 jsem zhruba tři hodiny denně pracoval na jediné další knize, kterou jsem kdy vydal – Maps of Meaning: The Architecture of Belief (Mapy významu: Ideová architektura). Zároveň jsem v té době, jakož i v následujících letech, o tomto materiálu přednášel nejprve na Harvardu a poté na Torontské univerzitě. Vzhledem k rostoucí popularitě Youtube a příznivým ohlasům na mou spolupráci s ontarijskou veřejnoprávní televizí TVO jsem se v roce 2013 rozhodl své přednášky nahrávat a umisťovat na internet. Má videa si získávala stále početnější publikum a v dubnu 2016 již měla více než milion zhlédnutí. Od té doby se toto číslo zmnohonásobilo (v době, kdy píši tyto řádky, sahá k osmnácti milionům), to je však částečně dáno tím, že jsem byl vtažen do politické kontroverze, která přitáhla přehnanou

pozornost. To je ale jiný příběh, možná na další knihu. V Mapách významu jsem přišel s myšlenkou, že dávné mýty a náboženské příběhy, zejména ty, které vzešly z rané orální tradice, jsou morální ve smyslu preskriptivním, a nikoli deskriptivním. Neboli se nezajímají o to, jaký svět je, což dnes dělají například vědci, nýbrž jaký by měl být, jak by člověk měl správně jednat. Snažil jsem se ukázat, že naši předkové pojímali svět jako jeviště, jako drama, a nikoli jako prostor vyplněný objekty. Vysvětlil jsem, jak jsem došel k tomu, že dílčími prvky světa coby dramatu jsou řád a chaos, a nikoli materiální věci. Řád je tam, kde lidé kolem vás jednají v souladu se široce přijímanými společenskými normami, chovají se předvídatelně a upřednostňují spolupráci před konfliktem. Je to svět společenské struktury, prozkoumaného území a povědomých jevů. Řád je mnohdy zpodobňován – symbolicky, imaginativně – jako mužský prvek. Ztělesňuje jej dvojjediný archetyp moudrého krále a tyрана, jelikož každá společnost vždy obnáší jak strukturu, tak útisk. Oproti tomu chaos je přítomen, kdekoli či kdykoli dojde k něčemu nepředvídatelnému. V triviální podobě vystrčí růžky, když řeknete vtip na večírku s lidmi, které dobře znáte (nebo si to alespoň myslíte), a místo smíchu zavládne trapné ticho. Mnohem závažnějším projevem chaosu je situace, kdy se náhle ocitnete bez práce nebo vás zradí partner. Symbolickým vyjádřením chaosu coby opaku řádu je ženský prvek. Chaos je něco nového a nepředvídaného, co se najednou vyskytne v běžném, povědomém kontextu. Je to tvoření a destrukce, zdroj nových jevů a cílová stanice mrtvých (jelikož příroda, coby opak kultury, představuje současně zrod a zánik). Řád a chaos jsou zobrazeny jako jin a jang ve slavném taoistickém symbolu dvou do sebe zaklesnutých draků. Řád ztělesňuje bílý, maskulinní drak, chaos pak jeho černý, femininní protějšek. Černá tečka v bílém poli a bílá v černém naznačují možnost transformace – zrovna když si říkáme, že svět je stabilní a známý, objeví se něco nového, nějaká nečekaná hrozba. A když se naopak vše zdá ztraceno, může ze zkázy a chaosu povstat nový řád. Z pohledu taoistů se smysl nachází na spojnicí navzájem propleteného páru. Kdo se jí drží, kráčí po stezce života, posvátné Cestě. A to je mnohem hodnotnější než štěstí. Pořad stanice CBC, v němž jsem tato témata probíral, výše zmíněnou literární agentku přiměl k hlubšímu zamyšlení. Napsala mi e-mail s otázkou, zda bych nechtěl napsat knihu určenou širokému publiku. Již dříve jsem se pokusil přivést na svět přístupnější verzi Map významu, což je velmi hutná kniha. Nenašel jsem v sobě potřebný zápal a na výsledném rukopisu to bylo znát. Snad to bylo tím, že jsem napodoboval své bývalé já a svou předchozí knihu, místo abych zaujal místo na hranici mezi chaosem a řádem a zkusil stvořit něco nového. Agentce jsem navrhl, aby na mém kanálu na Youtube nejprve zhlédla čtyři vybrané přednášky, které původně odvysílala TVO v rámci svého pořadu Big Ideas. Říkal jsem si, že si tak udělá lepší obrázek o tom, o čem by má přístupnější kniha případně pojednávala. Agentka mě za několik týdnů znovu kontaktovala s tím, že všechny čtyři přednášky zhlédla a probrala s kolegou a že její zájem o celý projekt se ještě prohloubil. To znělo slibně, ačkoli přiznávám, že jsem to nečekal. Kladný ohlas na mou práci mne pokaždé překvapí, vzhledem k tomu, o jak vážná a odtazžitá témata se jedná. Dodnes žasnu, že mne nejen nechali, ale přímo pobízeli, abych o nich přednášel nejprve na Harvardu a nyní v Torontu. Vždy jsem si říkal, že až si někdo jednou opravdu všimne, co vlastně učím, pěkně si to odskáču. Až tuto knihu dočtete, posuďte

sami, nakolik ta obava byla oprávněná. Agentka navrhla, že bych mohl napsat jakýsi návod, co je potřeba k tomu, aby člověk „vedl kvalitní život“, ať už to znamená cokoli. Okamžitě jsem si vzpomněl na svůj seznam na Quoře. Mezitím jsem dotyčná pravidla doplnil o další myšlenky a i ty se dočkaly kladného přijetí. Usoudil jsem tak, že můj seznam do představy mého vydavatele hezky zapadá, a tak jsem agentce poslal odkaz. I jí se seznam zamlouval. Zhruba v téže době můj kamarád a bývalý student Gregg Hurwitz, dnes spisovatel a scenárista, připravoval novou knihu, z níž se později vyklubal best-seller Orphan X (Sirotek X, č. 2016). I jemu se má pravidla líbila. Jeho protagonistka Mia si pak některá vybraná psala na lístky, které si připínala magnetem na lednici, kdykoli to v rámci zápletky dávalo smysl. To bylo pro mě dalším důkazem o smysluplnosti celého projektu. A tak jsem agentce navrhl, že o každém pravidle sepišu krátkou kapitolu. Souhlasila a já sepsal návrh na knihu. Když jsem však s psaním jednotlivých kapitol začal, ukázalo se, že nejsou vůbec krátké. O každém pravidle jsem měl mnohem více materiálu, než jsem tušil. Bylo to částečně tím, že jsem dlouhá léta sbíral materiál na svou předchozí knihu. Studoval jsem historii, mytologii, neurovědu, psychoanalýzu, dětskou psychologii, poezii a dlouhé úseky bible. Přečetl jsem a z většiny snad i pochopil Miltonův Ztracený ráj, Goethova Fausta a Dantovo Peklo. To vše jsem propojil – možná dobře, možná špatně – ve snaze odpovědět si na otázku, která mi tenkrát nedala spát: proč si světové velmoci v éře studené války navzájem hrozily jadernými zbraněmi. Jak je možné, říkal jsem si, že ta či ona idea je pro lidi natolik zásadní, že jsou kvůli ní ochotni zničit třeba celý svět. Při psaní své knihy jsem si uvědomil, že lidé, kteří sdílejí určitou hodnotovou strukturu, jsou si navzájem srozumitelnější a že tyto struktury nestojí pouze na samotných idejích. Lidé, kteří se řídí stejnými pravidly, jsou jeden pro druhého předvídatelní. Jednají v souladu s předpoklady a touhami druhých. Dokážou spolupracovat. Dokonce si mohou nenásilně konkurovat, protože vědí, co od sebe očekávat. Společný žebříček hodnot, který je částečně daný psychologicky a částečně je projevován navenek, všechno zjednodušuje – z pohledu lidí, kteří jej sdílejí, i těch ostatních. Sdílené hodnoty zjednodušují svět také proto, že lidé, kteří vědí, co od sebe čekat, si mohou společnými silami podrobit okolní svět. Není snad nic důležitějšího, než zachování této organizace, tohoto zjednodušení. Pokud to je v ohrožení, velká loď státu se začne naklánět. Není přesné říkat, že lidé bojují za to, čemu věří. Bojují spíše za zachování souladu mezi tím, čemu věří, co čekají a co si přejí. Dokud tento stav trvá, žijí spolu v míru, předvídatelně a produktivně. Tento soulad zmírňuje nejistotu i sílu té chaotické směsice nepřijatelných emocí, která je nevyhnutelným důsledkem nejistoty. Představte si, že někoho zradí milovaný partner. Mezi oběma lidmi dojde k porušení posvátného společenského svazku. Činy mluví hlasitěji než slova a akt nevěry rozvrátí křehkou a pracně budovanou harmonii intimního vztahu. V důsledku zrady člověka zachvátí strašlivé emoce – znechucení, pohrdání (sebou i zrádcem), pocit viny, úzkost, hněv a strach. Konflikt je neodvratný a někdy má za následek nenapravitelné škody. Sdílené hodnoty – systémy smlouveného chování a očekávání – však tyto mocné síly regulují a řídí. Není pak divu, že jsou lidé ochotni bojovat za něco, co je chrání před emocemi chaosu a hrůzy (a před následnými hádkami a násilnostmi). A to není všechno. Sdílené kulturní systémy stabilizují mezilidskou interakci a navíc lidem zprostředkovávají žebříček hodnot...

Před pár lety Jordana Petersona v jeho rodné Kanadě téměř nikdo neznal. Tedy kromě studentů univerzity v Torontu, kde přednášel psychologii. Začátkem roku 2018 vydal 12 pravidel pro život a do povědomí se zapsal i svým rozhovorem s Cathy Newman pro Channel 4 News o rozdílech v odměňování žen a mužů.

Zvláštní je, že Peterson nevypadá jako alfa muž. Je tichý a rezervovaný – dokud nezačne vehementně hájit své názory. Obléká se jako dandy, do elegantních třídilných obleků.

Oženil se se svou láskou z dětství. Takže kdo je skutečný Jordan Peterson – rozzlobený pravicový rétor nebo tvrdý, ale spravedlivý otec generace „ztracených chlapců?“

Prodal jste dva miliony výtisků knihy 12 pravidel pro život, máte 800 000 líků na Twitteru a 1,4 milionu zhlédnutí na YouTube. Co prodáváte, že to tolik lidí chce koupit?

Nemyslím si, že bych něco prodával.

Tak si vezměme vaši show – lidé zaplatí spoustu peněz, aby vás viděli a slyšeli mluvit. Co od toho očekávají?

Jsou hladoví po diskusi o vztahu mezi odpovědností a smyslem jednání. A my jsme takovou diskusi v naší kultuře neměli už padesát let. Soustředili jsme se na právo a výsady, svobodu a impulzivní emoce. To je samozřejmě užitečné, ale bohužel zůstaneme jenom na povrchu, a to není dobré. Protože pokud jsou lidé zakotveni jen mělce, pak je zničí první bouře. Lidé potřebují výzvu k odpovědnosti, protože potřebují dospět; perspektivu mají jen jako dospělí.

Ve svém rozhovoru s Cathy Newmanem na Channel 4 jste řekl, že mezi vašimi fanoušky převládají muži. Čím to je?

Řekl bych, že je to pravděpodobně 60/40 nebo 65/35 mužů a žen. Kniha rozhodně rozšířila mé publikum. A to je dobře. Nikdy jsem se výslovně nerozhodl mluvit výhradně s muži – mezi mými studenty na univerzitě byly povětšinou let především ženy. Nedokážu říct, je-li to jen důsledek sledovanosti YouTube. Mohlo by to také vyplývat z mé výzvy přijmout dobrovolně za sebe odpovědnost. Nejsem si úplně jistý, proč by to bylo pro muže právě teď tak nezbytné. Může to být proto, že naše kultura zaměřuje touhu mužů po úspěchu a získání vysněné kompetence s patriarchální touhou po tyranské moci, a to je velká chyba.

Jedna z věcí, ke které se chci vrátit, je vaše myšlenka, kterou uvádíte v knize, a to, že existuje mužský řád a ženský chaos.

Ne, vlastně jen říkám, že to jsou symbolické reprezentace obou pohlaví.

OK, tak proč? Proč je řád nutně mužský?

Myslím, že je to proto, že naše základní struktury sociální hierarchie jsou v podstatě maskulinní.

A to není patriarchát?

Není to moderní myšlenka patriarchátu, to je jisté.

Má představa o patriarchátu je totožná se systémem mužské dominance... Vždyť drtivá většina majetku je ve vlastnictví mužů. Ženy více dělají neplacené práce.

Podívejme se na to takto: obrovský podíl lidí, kteří jsou vážně nespokojeni, jsou muži. Většina lidí ve vězení jsou muži. Většina lidí, kteří jsou na ulici, jsou muži. Většina obětí násilných trestných činů jsou muži. Většina lidí, kteří spáchají sebevraždu, jsou muži. Většina lidí, kteří zemřou ve válkách, jsou muži. Žáci, kteří mají ve škole horší výsledky, jsou chlapci. Kde je tedy dominance?

Mohu však říci, že většina obětí znásilnění jsou ženy...

Asymetrie existuje na všech typech míst, ale to neznamená, že západní kultura je mužskou dominancí. A i když má do určité míry patriarchální strukturu, základem této struktury není moc, rozdělení kompetencí. Proto naše společnost funguje. Když se struktura rozpadne na tyranii, stávají se základní vztahy mezi lidmi závislémi na moci. Pokud si najmete instalatéra, který je pravděpodobně muž, není to proto, že by vás nějaká tyranie nutila k této volbě. Je to případ téměř každé interakce. Jednáte s lidmi, kteří nabízejí určitou službu, a jsou obvykle součástí široké střední třídy. Vyberete si toho, kdo přijde s nejlepší nabídkou. a není to důsledek toho, že jste ovládan něčím, co je tyranské.

Jordan B. Peterson

(*1962) je kanadský klinický psycholog a profesor psychologie na univerzitě v Torontu. Mezi jeho hlavní zájmy patří psychologie osobnosti, role náboženství a ideologie a posilování osobnosti. Získal značnou proslulost svým vystupováním proti některým projevům politické korektnosti v kanadském akademickém prostředí, je odpůrcem řady trendů, které panují v moderním západním světě – politickou korektností počínaje přes feminismus až po varování před klimatickou změnou. I díky této pozornosti se jeho kniha 12 pravidel pro život stala bestsellerem v celém anglicky mluvícím světě a je překládána do dalších jazyků.

Myslíte si, že výkon moci je předpokladem dosažení mužské dominance?

Ne, v knize nenajdete, že lidé mohou uspět výkonem moci. Pokud chcete být úspěšným mužem, měli byste být kompetentní a to vás posune nahoru v žebříčku hierarchie, a stanete se i atraktivním.

V 12 pravidlech píšete, že jste trpěl na váš věk malým vzrůstem a že kvůli tomu jste se necítil dobře ani ve škole...

Děti se mezi sebou realizují většinou sportem. A to pro mě bylo obtížné, takže jsem se neúčastnil ničeho, co mohlo být třeba trochu atletické. Mohou za to i moji rodiče, protože měli pocit, že sportovat není pro mě dobré. Ale nejsem z toho nešťastný. Předpokládám, že drsnost, s níž jsem se u svých spolužáků setkával, mě přiměla k tomu, abych se naučil bránit.

Svou ženu znáte od školy...

Ano, setkal jsem se s ní, když mi bylo osm, takže se známe už přes padesát let.

Ve své knize mistry srovnáváte lidskou společnost s komunitou humrů. Platí to i v tomto případě k obhajobě tvrzení, že muž za svůj život usiluje o více žen?

Ano, sklon k mnohoženství je jedna z věcí, která přitahuje lidskou společnost.

Ale vy jste věrný své ženě. Nemusíte mít každou ženu, kterou vidíte.

Ne, ne. S jednou ženou je až dost problémů.

Dokázal jste překonat toto biologické nutkání. Takže možná existují i jiné biologické dispozice jako je sklon mužů k násilí, které by se také daly překonat?

Není samozřejmé, že usilujete o to něco překonat. Třeba dítě, které je agresivní, je třeba socializovat tak, aby se stalo sofistikovaným ve svém projevu agrese.

V knize říkáte, že pokud se pokusíte o feminizaci mužů, mohli by podlehnout lákadlu fašistických ideologií.

To vychází z psychoanalýzy. Pokud něco potlačíte, vrátí se to s mnohem větší intenzitou.

Baví vás trávit čas se svými dětmi?

Ano. Smutné, že?

Myslím, že je to velmi obdivuhodné.

[Úsměvy.] Docela zvláštní chování pro patriarchálního tyrana.

Ale vy jste muž, o němž by někteří lidé řekli, že má ženské rysy. Cítíte náklonnost k autoritářským, fašistickým ideologiím, jen proto, že umíte upéct dort?

Všiml jsem si některých lákadel...

A co s tím děláte?

Vidíte-li nějaké pokušení, měli byste se to rychle uvědomit. To je to, co jsem dělal po celá desetiletí. Pokud jste neteční, chováte se jako blázen. Stejně jako když nevidíte lákadlo v radikálních levicových myšlenkách. Bylo by krásné, kdyby silný muž dokázal vyřešit všechny naše problémy a ti, kteří si to zasloužili, dostali přesně to, co potřebují...

Panovaala mezi vámi shoda, když jste se rozhodovali, že se stanete rodiči?

Ano. Ale takové rozhodnutí je těžší pro mladé ženy, protože sloučit potřeby rodiny s kariérou není zrovna jednoduché. Nejsem příznivcem myšlenky, že nejzákladnější orientací, kterou má člověk ve svém životě, je kariéra. Nevěřím, že to platí pro většinu lidí a určitě ne pro většinu žen.

Počítal jste s různými ambicemi pro dceru [Mikhaila má jméno po Michailovi Gorbačovovi a provozuje Petersonovu soukromou kancelář] a pro syna?

Některé z nich byly jiné. Povzbuzoval jsem svou dceru v její touze být matkou, což není něco, co jsem udělal se svým synem.

Povzbuzoval jste ho tedy v jeho touze být otcem?

Absolutně.

Jaký je váš názor na hnutí MeToo (Kampaň MeToo (Já také) poukazuje na sexuální obtěžování. Spustila ji aféra producenta Harvey Weinsteina.)?

Existuje jistě dostatek důkazů pro trestuhodné sexuální chování od lidí, kteří mohou využít moc. Hnutí Me Too? Domnívám se, že asi udělalo nějaké dobré věci, ale i hrozné. Řekl bych tedy, že je velmi nebezpečné, pokud se necítí koncept presumpce nevinny. Tak například na univerzitních kampusech směřujeme k modelu převahy důkazů. Presumpce nevinny není nic menšího než zázrak a my ji opouštíme. Tak s tím nejsem spokojený. Myslím, že myšlenku „věř zásadně oběti“, mohl vymyslet jen blázen, protože otevírá dveře nekontrolovatelné příležitosti pro manipulaci.

Na gay rodičovství jste říkal, že chcete vidět více studií. Jak negativně by mohli působit na dítě rodiče stejného pohlaví?

Nemyslím si, že víme, jaký model výchovy je pro děti optimální. Myslím si, že dva rodiče jsou lepší než jeden. Nevíme však, jak nezbytné jsou vzory rolí pro kontinuitu mateřského chování nebo pro přijetí funkčních genderových rolí. A tak je to variabilní: nikdo neví, jaké jsou důsledky může mít pro dítě výchova rodičů stejného pohlaví. Možná žádné.

Lze vůbec eliminovat neshody mezi lidmi...

Eliminovat ano, úplně vyloučit ne. V pluralitní demokracii jsou nevyhnutelné. Ale lépe je orientovat se na lidi s odlišnými názory a snažit se je pochopit, než vydávat extrémní prohlášení; nebo ještě hůře, zkreslovat jejich slova tak, že se už nedají tolerovat. Jde o určitý druh nadsázky nebo hyperbolické zkreslení a projevuje se jako epidemie. A tady máme co řešit.

(Ze zahraničních pramenů)

David Grann

KRVAVÉ PRACHY

Osedžské masové vraždy a zrod FBI

NESMÍRNÉ BOHATSTVÍ TĚCHTO LIDÍ...

Indiáni z kmene Osedžů patřili před sto lety k nejbohatším lidem na světě. Z obrovských příjmů, jež jim plynuly z ropy vytěžené na jejich území, si vystavěli nové domy, nakoupili luxusní automobily, najali bílé služebnictvo a děti poslali na prestižní university v USA i v Evropě. Dopřávali si to nejlepší, co jim nabízela civilizace. Jejich bohatství ovšem přilákalo i to nejhorší: zkorumpované politiky, křivácké právníky, podvodníky všeho druhu – a chamtivce, zloděje, násilníky a vrahy.

PŘIVOLALO SÉRII ZÁHADNÝCH VRAŽD,

Následující děsivé spiknutí nechá za sebou během několika let desítky zavražděných. A když se dlouhou sérii vražd stále nedaří vyřešit, když za záhadných okolností umírají další a další oběti a když přijdou o život dokonce mnozí z odvážných vyšetřovatelů, je přivolána nedávno založená FBI s legendárním J. Edgarem Hooverem v čele – jde o první tak rozsáhlý případ, který FBI vyšetřuje. Každý další krok odhaluje nová zlověstná tajemství a zločinná společenství...

JEŽ VDECHLA ŽIVOT FBI!

Překlad Miroslav Kaftan

Vázaná, 256 stran, 298 Kč, EAN: 9788073355913, ISBN: 978-80-7335-591-3

„Grannova kniha úchvatně spojuje rekonstrukci detektivního pátrání s bytostným vypravěčským uměním. Není divu, že podle ní Scorsese natáčí významný film.“
– THE FINANCIAL TIMES

Zakoupit můžete zde

<https://www.leda.cz/Titul-detailni-info.php?i=718>

Rozhovor s autorem na následující straně

www.leda.cz

Ten d'ábel tam stál...

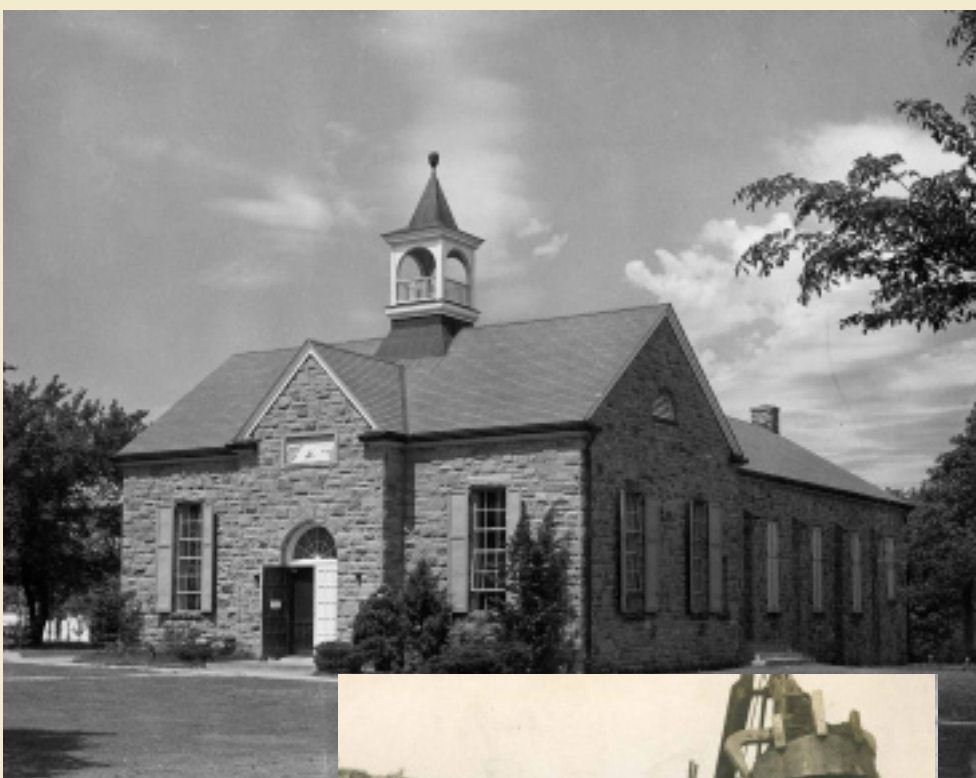

V románu Krvavé prachy Osedžské masové vraždy a zrod FBI

David Grann zkoumá překvapující a do značné míry upozaděnou epizodu americké historie. Proto se i první otázka týkala toho, jak ho napadlo napsat tuto knihu.

Rozhodl jsem se, když jsem před několika lety navštívil Muzeum Osage Nation v Oklahomě. Zaujala mě fotografie z roku 1924 na níž bylo zobrazeno zdánlivě nevinné shromáždění bílých osadníků a členů indiánského kmene Osedžů. Ale část obrazu byla vyříznuta. Když jsem se zeptal ředitelky muzea, proč se tak stalo, řekla mi, že na fotografii byly postavy tak děsivé, že tuto část odstranila. „Ten d'ábel tam stál.“ Myslela tím jednoho z bílých osadníků, kteří se podíleli na systematickém zabíjení Osedžů kvůli penězům z ropy. Část obrazu nebyla vyříznuta proto, aby se zapomnělo, co se stalo, ale proto, že nelze zapomenout. Mnozí z návštěvníků muzea, včetně mě, nevěděli o jednom z nejhrůznějších zločinů a neslýchaných rasových nespravedlností v americké historii.

David Grann se narodil 10. března 1967. Magisterský titul v oboru mezinárodních vztahů získal v roce 1993 na Fletcher School of Law & Diplomacy a o rok později dokončil studia tvůrčího psaní na Boston univerzity. Před nástupem do New Yorker v roce 2003, byl Grann vedoucím redaktorem The New Republic a od roku 1995 do roku 1996 výkonným redaktorem novin The Hill. Po absolvování Connecticut College v roce 1989 získal Thomas Watson Fellowship. Je autorem čtyř knih a množství článků a reportáží. V současné době žije v New Yorku se svou ženou a dvěma dětmi.

Muzeum Osage Nation
v Oklahomě

Těžební zařízení

K jakým pramenům jste se potřeboval dostat?

Tuto knihu jsem nemohl napsat bez pomoci knihovníků a archivářů. V pobočce Národního archivu v Texasu jsem našel tajné svědectví velké poroty pro několik případů vraždy, které podle mého názoru nebyly nikdy zveřejněny. Také jsem narazil na potrháný lodní deník, který obsahoval jména bílých strážců. Americký kongres totiž tehdy přijal legislativu, podle níž bílí strážci měli dohlížet na bohatství Osedžů. Když se stalo, že někdo zemřel rukou opatrovníka, objevilo se za jeho jménem slovo Dead (mrtvý). Všiml jsem si, že jeden opatrovník byl přidělen pěti Osedžům, a za všemi jmény bylo připsáno Dead. Další opatrovník měl třináct chráněnců a více než polovina z nich byla zapsána jako zemřelá. A tak to šlo. Čísla byla ohromující a jasně neodpovídala přirozené úmrtnosti. Začal jsem si uvědomovat širší systematické vražedné kampaně proti Osedžům. Snad nejpozoruhodnější a úplně nečekané pro mě bylo zjištění, jak dalece tato tragédie zasahuje do současnosti. Knihovník v New York City Public Library, když jsem mu vyprávěl, co všechno jsem zjistil, mi k mému úžasu řekl, že někteří členové jeho rodiny byli z Oklahomy a byli příbuzní několika obětí a vrahů, o kterých jsem se chystal psát. Spojili se s nimi. To mi vadilo. Uvědomil jsem si, že žijí vedle sebe ve stejném sousedství v Oklahomě potomci vrahů i obětí a jejich osudy se prolínají, což je v mnoha ohledech příběh Ameriky.

Co vidíte jako hlavní přínos knihy?

No, nemyslím si, že můžete pochopit naši zemi, pokud nepochopíte i její části – tedy i tuto temnou část naší historie. Týká se jedné z nejhrošších rasových nespravedlností a zločinných spiknutí v americké historii. A ve škole se o tom nikdy nevyučovalo. Jen Osedžové si byli vědomi své historie, a to byli jediní. Myslím, že takové příběhy byly marginalizovány a zanedbávány, což je špatné, vždyť také patří do našich dějin.

Váš román byl zfilmován. Jaké to je vidět příběh, nad kterým jste strávil tolik času, na filmovém plátně?

Mám tendenci psát o událostech, na které se do značné míry zapomnělo. Se značným zadostiučiněním jsem přijal, že právě osud Osedžů, jichž se dotkla taková obrovská rasová nespravedlnost – se stane součástí našeho širšího svědomí. Navíc v tak skvělé režii MARTINA SCORSESE a v hlavních rolích s LEONAREM DICAPRIEM a ROBERTEM DE NIRO.

(Ze zahraničních pramenů)

Katja Pantzar SISU

Odolnost, síla a štěstí
po finsku

Autorka žila v Kanadě hektickým životem mladé ambiciózní ženy plným stresu. Po přestěhování do Finska, země svých předků, však poznala, že žít se dá mnohem kvalitněji a zdravěji. Finský životní styl je totiž založený na jednoduchém a osvědčeném konceptu zvaném sisu: podporuje dlouhodobou odolnost, výdrž a silnou vůli tím, že upřednostňuje pobyt venku za každého počasí, doporučuje plavání ve studené vodě, saunování, volí přirozený pohyb jako chůzi, jízdu na kole nebo běhání místo dojíždění autem do uzavřených posiloven plných upocených lidí, stravování podle sezóny a místních surovin místo přehnaných módních diet a spoustu dalších užitečných zásad. Autorka se poté, co na vlastní kůži okusila blahodárny vliv sisu, rozhodla sepsat, jak ho lze postupně začlenit do každodenního života každého z nás, abychom se mohli cítit po fyzické i psychické stránce báječně.

Přeložila Viola Somogyi

Vázaná, 232 stran, 349 Kč,
EAN: 9788020445537,
ISBN: 978-80-204-4553-7

VIDEO

<https://youtu.be/u2hicTNkdFw>

Zakoupit můžete zde

<https://www.kniha.cz/popularne-naucna-pro-dospеле/detail/kniha-462212-Sisu>

www.mf.cz

SISU

Odolnost, síla a štěstí po finsku

Z listopadové noční oblohy se snášejí velké nadýchané sněhové vločky a tři mladí muži ve froté županech běží helsinskou ulicí. Tiché, mrazivé ovzduší se plní jejich hlučným smíchem a sních křupe pod nohama obutými v plážových sandálech. Pro místní to není nic neobvyklého. Ale pro člověka, který přišel relativně nedávno jako já, je to pozoruhodný výjev, zejména na pozadí velkoměsta. Mladíci běží podél elegantních stoletých činžáků a míří k vodě. Doběhnou na ostrůvek, který leží jen pár kroků od centra Helsinek, prezidentského paláce a luxusních designových butiků lemujících Esplanádu, a uhánějí k nedalekému molu, kde se chystají skočit do vody.

Za dobu, co žiji tady, vysoko na severu, už jsem slyšela leccos o zimě, ledu, plavání, o noření do ledové vody, protože je to údajně zdraví prospěšné, podporuje to imunitu a snižuje únavu a stres. Představa, že se někdo dobrovolně ponoří do ledových vod Baltského moře, působí sice jako šílenství, ale v tu chvíli se rozhodnu, že si to musím aspoň jednou zkusit. Z mladíků totiž vyzařuje nespoutaná energie a otužilost, která jednoznačně souvisí s tím, čím se právě baví.

Poté co to o několik let později opravdu vyzkouším, velice mě překvapí, že zimní plavání mi změni život. Noření do ledové vody se časem ukázalo být přirozeným prostředkem proti záchvatům deprese, kterými jsem trpěla od dětství, a spolu s jinými prvky finského životního stylu mi pomohlo najít mé sisu, úžasnou fin-skou odolnost a schopnost odolávat strastem. Tento zvláštní druh odvahy mi poskytl nástroje, jak najít životní pohodu a vytvořit si způsob existence, který mi vůbec poprvé umožnil vzít svůj život do vlastních rukou.

Při zkoumání konceptu sisu jsem se vydala na objevnou cestu, osobní i pro-

fesionální. Coby spisovatelka a novinářka se nesmírně zajímám o všechno, co lidi motivuje, a jsem zvědavá na to, jak pečují o své zdraví a pohodu. Proč někteří jen kvetou, ať jim život staví do cesty libovolné překážky, zatímco jiní působí zdeptaným dojmem? Na osobní úrovni cítím, že tato jedinečná kultura odolnosti napomohla mé transformaci ze slabší, pasivnější osoby, která se bála vyzkoušet cokoli nového, v někoho, kdo se cítí lépe fyzicky i duševně.

Znovu je rok 2017 a já stojím na dřevěném molu, které vyběhá do Baltského moře, na stejném místě, kam doběhli před mnoha temnými nocemi ti mladíci. Přestože rtuť teploměru se pohybuje kolem deseti stupňů pod nulou, mám na sobě jen plavky, vlněnou čepici a neoprenové boty a rukavice. Slézám po kovovém žebříku k otvoru vysekanému v ledu, jenž měří asi třikrát tři metry, a vidím v dálce světla města, která lemují inkoustovou tmou. Když se ponořím do vody, zasáhne mě teplotní šok, voda má zhruba jeden stupeň Celsia. Udělám prvních pár temp a mám pocit, jako by se mi do těla zabodávaly stovky jehel a špendlíků.

Bodavý pocit však brzy vystřídá euforie: „Jsem naživu!“ Asi třicet sekund rychle plavu, pak se na chvilku zastavím u spodní části žebříku, až po krk ponořená do ledové vody, a potom vylezu zpět na molo. Od té doby se ze mě stala vyznavačka zimního plavání. Často se rychle smočím ve vodě cestou do práce nebo z práce. Dalo by se říct, že jsem si vytvořila závislost. Ale jsem přesvědčená, že je zdravá. Podle odborníků má třicet vteřin až minutu trvajících ponoření do ledové vody stejný efekt, jako když patnáct až dvacet minut běháte nahoru a dolů po schodech. Moje léčba ledovou vodou podněcuje i tvorbu hormonů, které jsou spojeny s pocitem pohody – endorfinů, serotoninu, dopaminu a oxytocinu. O noření do chladné vody je rovněž známo, že zlepšuje odolnost imunitního systému, podporuje krevní oběh, spaluje kalorie a snižuje stres.

Když jdu k budově na břehu, v níž jsou oddělené sauny pro ženy a muže, sprchy a šatny, dostaví se příliv endorfinů a přestane mi být zima. Všechny moje obavy, stres, únava a bolesti zůstaly v moři. Místo toho cítím přirozený rauš, po celém těle se mi šíří mravenčení, po němž následuje vlna horka. Zalévá mě energie a já si připadám téměř nepřemožitelná.

Mám nyní větší respekt pro přírodu a pro lidi, kteří dovedou žít v souladu s ní.

Jessica Barry VOLNÝ PÁD

To, že Allison přežila pád dvoumístného letadla, ještě neznamená, že si zachránila život. Je sama uprostřed coloradských hor, odkázána jen na pár věcí, které sesbírala na místě havárie. Od nejbližší civilizace ji dělí mnoho dní chůze. A navíc v ní stále vzrůstá podezření, že je jí někdo v patách.

Na opačné straně země se Allisonina matka dozvídá, že její dcera byla na palubě zříceného letadla. Je pohřšovaná, pravděpodobně mrtvá. Matka však odmítá tomuto tvrzení uvěřit, dokud jí někdo nepředloží pádný důkaz. Ponořena do hlubokého smutku začíná pátrat na vlastní pěst a postupně zjišťuje, jak vlastně Allison poslední roky

žila, jaký člověk se z ní stal... a jaké lidi si pustila až příliš blízko k sobě.

V několika různých rovinách se postupně odkrývají nejen dávná rodinná traumata a neodpuštěné křivdy, ale také tvrdé praktiky farmaceutických společností. Děj plyne v téměř infarktovém tempu a graduje k závěru natolik nečekanému a napínavému, že čtenářovy nervy dostanou opravdu zabrat.

Přeložila Květa Palovská

Vázaná, 384 stran, 389 Kč, ISBN: 978-80-7498-322-1

Zakoupit můžete zde <https://www.dominoknihy.cz/napeti/volny-pad>

Ukázka z knihy a rozhovor s autorkou na dalších stranách

Nakladatelství
DOMINO

www.dominoknihy.cz

JEJÍ ŽIVOT SE ZVRHL VE

volný pád

KOMU MŮŽE VĚŘIT?

JESSICA BARRY

Allison

Dýchej. Dýchej.

Oči mám otevřené. Nade mnou klenba stromů. Hejno ptáků zírá dolů, než se rozletí.

Přežila jsem.

Možná i on.

Musím to vědět. Opatrně našlapuju bosa mezi troskami.

Kde mám boty? Na tom nesejde. Všude se povalují kusy pokrouceného kovu. Jedno z křídel uvízlo v koruně nedalekého stromu. Ve větvích visí rozbalená role toaletního papíru. Kabina je otevřená plechovka odhalující dvě řady světle žlutých kožených sedadel. Přistoupím o krok blíže a nahlédnu dovnitř.

Leží tam, hrudník zborcený na přístrojové desce.

„Haló?“ Můj hlas mě vylekal. „Slyšíš mě?“

Ticho. Motor syčí. Benzin kape do trávy.

Do kabiny. Vyhnout se zubatému okraji. On ještě pořád drží v ruce vysílačku. Kabel je utržený. Zlehka do něj dloubnu. Tělo se sveze ke stěně kabiny.

Chybí mu obličej.

Ven. Ven.

Zvracím, pak si sednu. Soustřed' se.

Tohle jsou fakta: Jsem sama. Na hoře. Letadlo, na jehož palubě jsem byla, se zřítilo. Tělo mám samý šrám a podlitinu, a jestli si nevyčistím ránu na levé noze, zanítí se. Pohmožděný, možná zlomený prst rychle otéká. Mám velmi málo jídla a vody. Slunce je ještě vysoko, ale za pár hodin se setmí a mým jediným přístřeším je kovový vrak, který může každou chvíli vybuchnout.

Strachy se mi zvedá žaludek. Vroucně si přeju, abych znovu ležela na travnatém břehu a nechala ztěžklá víčka zavřená. Přemítám, jaké to bude, až přijde smrt. Podobné, jako když mě najednou přepadne spánek? Půjdu za světlem, nebo bude všude jen tma?

Přestaň.

Já nechci umřít. Ale potřebuji plán.

Musíš jít.

Hlas v mojí hlavě je naléhavý, neústupný.

Musíš jít, musíš jít, musíš jít.

Zůstaň naživu.

Moje taška na jednu noc. Na stromě. Strhnu ji dolů. Ostré bolesti v rameni si nevšímám. Přehrabuju se oblečením, které jsem si sbalila na víkend v Chicagu. Vyřadím koktejlové šaty, boty na jehlách, tenkou podprsenku, krajkové spodní prádlo. Oblečení do posilovny. Díkybohu. Něco užitečného. Odložím bavlněné šaty, legrační podprsenku a kalhotky. Nemysli na modřiny, které se ti vybarvují na stehnech. Nemysli na tržné rány na bocích. Nemysli na ohnutý malíček ani na to, že začíná podezřele modrat. Nemysli na krev, kterou máš všude, na bílých šatech, na břiše i na stehnech. Nemysli. Hýbej se. Natáhni si běžecké legíny, sportovní podprsenku, ponožky, reklamní tričko z jakéhosi desetikilometrového závodu.

Můj telefon. Musím najít mobil. Kde je? Zběžně přelétnu pohledem trosky. Nic.

Hýbej se. Hýbej se. Lahvička drahého parfému, šampon a kondicionér, čisticí olej, pleťová voda a peelingová emulze, samostatná pleťová mléka pro tělo, obličej, ruce, oblast pod očima: pryč. Vysoušeč vlasů a kulma: pryč. Počkat. Kabely.

Škubnutím odtrhnu a schovám. Prázdna lahvička od pleťového tonika, pudřenka se zrcátkem, cestovní balení laku na vlasy. To všechno je užitečné. Možná. Odsunu stranou. Vyloučím deodorant, make-up a zubní kartáček. Balzám na rty putuje do tašky, do jedné z kapes na zip.

Taška není nijak zvlášť těžká. A teď do jeho kufru. Trhlinou ve švu vyčnívá rukáv košile značky Turnbull & Asser. Náhradní tričko. Beru jeho mikinu s logem Harvardu. Nemysli na to, jak moc voní po něm. Bože, je cítit po něm!

Musíš jít.

Vytahuju větrovku. Pár ponožek. Hotovo.

Co ještě. Uvažuj. Tyhle věci tě udrží při životě.

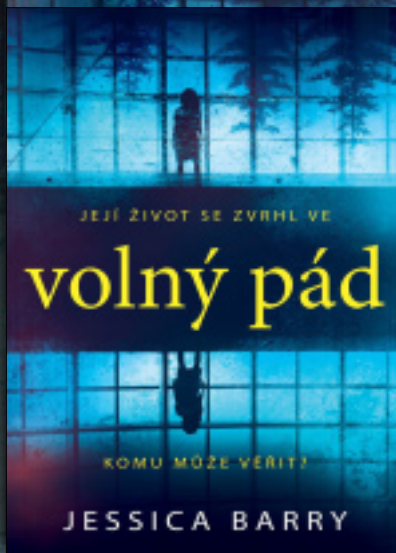
Plátěný kryt kabiny se třepotá na spodní větvi stromu. Sroluj ho. Přivaž k tašce. Lékárnička vězí zaseknutá za pahýlem prohnílého stromu. Plastové pouzdro je nakrápnuté, ale obsah zůstal netknutý: jód, dezinfekční roztok, obvazy, nůžky, léky proti bolesti, antihistaminika, šitíčko, lepicí páska.

Pohledem se zastavím u kabiny. Můj telefon. Musíš se vrátit, znovu dovnitř. Je tam jídlo. Voda. Bez toho nepřežiju déle než dva dny. Z motoru stoupá dým, černý a hustý. Dovnitř. Dvniť. Dvniť.

Plastová taška. Přesně tam, kde jsem ji nechala, za předním sedadlem pro spolucestujícího. Čtyři proteinové tyčinky, sáček oříškové směsi, neotevřená láhev vody. Plechovka dietní koly. Na chvíli mě přepadne závrať. Zašátrám rukou po podlaze a nahmatám ostrý kus skla. Zvednu ho a spočinu pohledem na rozdrčené přední desce svého telefonu. Pokusím se ho zapnout, ale displej tvořený pavučinou střípků zůstává černý. Rozbitý!

Do prdele, do prdele, do prdele! Stejně ho vezmu s sebou. Oči mi slzí od dýmu. Soustřed' se. Soustřed' se. Sáhnu za zadní sedadlo. Flísová deka, rolička široké lepicí pásky, kousek smotaného provázku. Zalovím znovu. Tenký kovový trup zapalovače.

Všechno je v tašce. Smráká se. Musím jít.

Jessica Barryová je pseudonym americké autorky. Pod jejím občanským jménem Melissa Pimentel vydalo v češtině nakladatelství Motto román *Láska podle návodu* – 2016. Jessica vyrůstala v malém městečku v Massachusetts obklopena knihami.

Na Boston univerzitě studovala angličtinu a dějiny umění.

V roce 2004 se přestěhovala do Londýna, kde na si Univerzitě College London zvolila studijní obor moderní literatura a získala titul MA.

V těchto dnech tráví většinu času čtením v různých hospodách Stoke Newington a angažuje se v dlouhotrvajícím emocionálním sporu s věčně nespokojeným kocourem Wellesem. Pracuje v nakladatelství, žije s manželem Simonem a dvěma kočkami, Rogerem Liveseym a BoJackem Horsemanem.

Jak vás napadla myšlenka napsat román *Volný pád*?

O svém debutovém thrilleru *Volný pád* (*Freefall*) jsem dlouho přemýšlela. Postupně jsem se rozhodla pro havárii letadla v Colorado Rockies. Přežije jen cestující – žena – a ta musí dál bojovat o život. S omezenými zásobami, které našla ve vraku letadla, se vydá přes poušť hledat záchranu.

Měla jste zkušenosti s takovým strastiplným putováním v extrémních podmínkách?

No právě, vůbec. Jedině, co jsem zažila, byl popršený víkend v přívěsu zaparkovaném v parku. O přežití v horách jsem nevěděla nic.

Odkud jste tedy čerpala informace?

Samozřejmě, ideálním řešením by bylo koupit si batoh a nej-

nutnější vybavení a vydat se bojovat s divočinou. Krátce jsem se vžila do situace Allison a představila si, jak se na vlastní pěst prodírám zlověstnou přírodou, slyším cvrlikání a syčení různých lesních tvorů, zápasím s osobními démony a ošetřuji si puchýře... Pak jsem si uvědomila, že mám v Londýně práci na plný úvazek, omezený příspěvek na dovolenou a nepřekonatelný strach, že zůstanu sama v noci uprostřed lesa.

Obrátila jsem se tedy ke dvěma důvěryhodným zdrojům: internetu a knihovně. Vyhledávala na Googlu, sledovala instruktážní videa na YouTube, četla články o tom, jak zapálit oheň a jak identifikovat stopy a ulovit zvěř, nutriční hodnoty rostlin. Brzy jsem měla notebook plný informací, na jejichž základě jsem si mohla vymýšlet charakteristiky postav a zasazovat je do děje.

Které knihy vám nejvíce pomohly?

Byla to příručka *SAS Survival Handbook*. Ta mi umožnila nahléd-

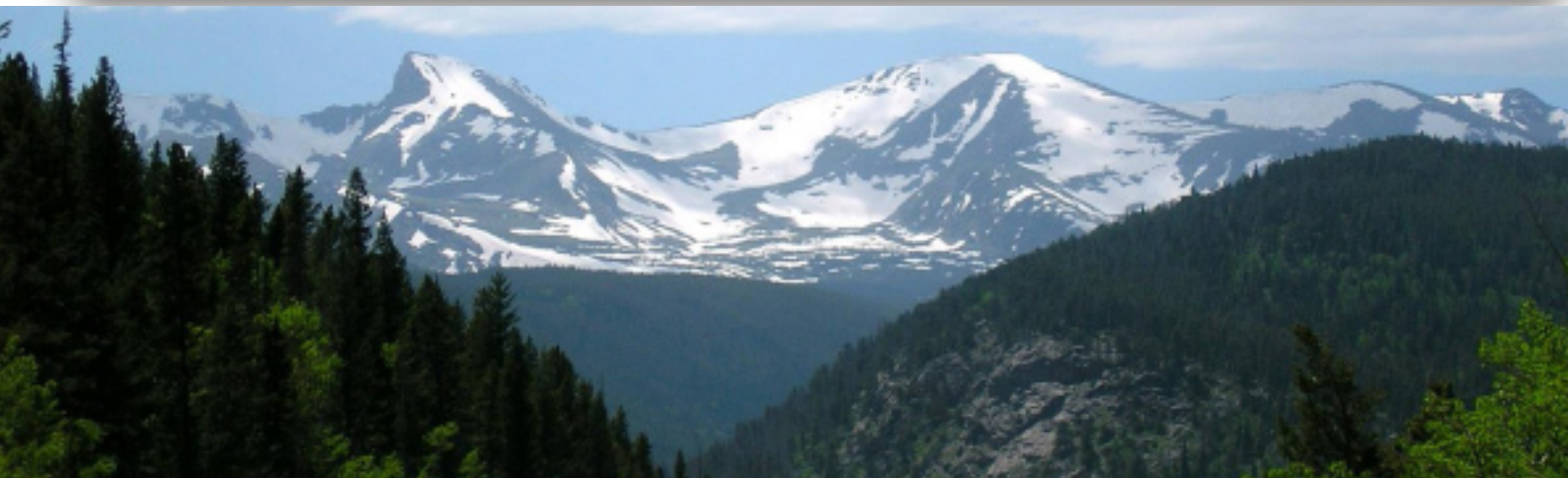
nout do základů přežití ve volné přírodě. Věděla jsem, že je nepravděpodobné, že by moje postava měla v zavazadlech zabalené něco z vojenské výstroje, a tak jsem volila nevhodnější náhrady: tenisky místo pevných turistických bot, plachtu z letadla namísto stanu. Příručka mě také navedla k rozhodnutí, co Allison vezme z vraku, aby měla šanci přežít.

Také jsem četla báječnou knihu nazvanou *The Walker's Guide to Outdoor Clues and Signs*, která mě naučila hledat vodu v divočině (následovat přirozený sklon země a hledat vodu v nízko položené krajině) a jak číst stromy jako kompas (větve rostou silněji na jižní straně, protože si užívají více slunce). Byly tam tipy na dekódování tvaru oblaků, aby bylo možné předpovídat počasí a sledovat chování zvířat. Ne všechno jsem v knize použila, protože má postava nemohla získat takovou šíři znalostí. Ale pro mě to bylo fascinující čtení, díky němuž jsem získala téměř dokonalou představu o tom, jak přežít v divokém světě.

Psalo se vám lehce, když jste shromáždila dostatečné množství podkladů?

Psaní má vždy své vzestupy a pády. Jsou dny, kdy slova z vás vylétají a dny, kdy byste se nejrady vzdali a vyhodili notebook z okna. Shromažďování podkladů je pro mě pro mě jednou z neředitelných radostí. Vyplňování poznámkového bloku údaji, o nichž jsem dosud nevěděla a které mi pomohly utvářet příběh a životy postav, jsou pro mě nevšedním zážitkem. Výzkum pro tuto knihu byl pro mě zvláštní tím, že jsem cítila, že se učím něco opravdu užitečného, co bych velmi pravděpodobně nikdy jindy nevyhledávala. Nemohu říci, že bych si teď věřila, že v Colorado Rockies budu schopna sama přežít, ale mám větší respekt pro přírodu a pro lidi, kteří dovedou žít v souladu s ní.

(Volně podle zahraničních pramenů)

Vojtěch Zamarovský ZA SEDMI DIVY SVĚTA

Revidované a doplněné vydání dnes již klasické knihy o sedmi divích starověkého světa (egyptské pyramidy, visuté zahrady Semiramidiny, Artemidin chrám v Efesu, Feidiův Zeus v Olympii, mauzoleum v Halikarnassu, Rhodský kolos a maják na ostrově Faru.

Nové vydání zachovává to, co bylo pro knihy Zamarovského tak typické: vyprávění, které přináší kromě zajímavé části dějin a poutavého příběhu i množství historických faktů podaných s velkou zručností, takže i nudná fakta se stávají zajímavou historií.

Díky doprovodným textům českého klasického archeologa Ladislava Stanča (*1977) a dalších badatelů se však daří zasadit historii sedmi divů starověkého světa i do kontextu současného historického bádání.

Vázaná, 368 stran, 777 Kč, EAN: 9788025724606, ISBN: 978-80-257-2460-6

Zakoupit můžete zde <https://www.kosmas.cz/knihy/227313/za-sedmi-divy-sveta/>

George R. R. Martin TANEC S DRAKY: PÍSEŇ LEDU A OHNĚ 5.

Sedm království se zmítá v agónii intrik a zrady. Také proto se pozornost vypravěče upírá jiným směrem – na východ. Za mořem povstává z popela a prachu mocná vládkyně – Daenerys z rodu Targaryenů, matka draků, kteří stále rostou a sílí. Daenerys se stává majákem, ke kterému míří i Tyrion Lannister. Ke slovu se dostává také pouštní království Dorne, na šachovnici se objevují nové figury, aby zaplnily místo těch dávno padlých. Na Zdi, kde se situace zhoršuje doslova každým okamžikem, se stává velitelem John Sníh. Na vrata buší Zdivočelí, kterým jsou v patách Jiní, ani všichni bratři ve zbrani nejsou z volby nadšení. Zima je prakticky tady a velké finále před branami.

Na celém světě má miliony nadšených fanoušků, kteří netrpělivě čekají na každé pokračování. Píseň ledu a ohně vychází v novém překladu a úpravě.

Přeložila Dominika Křest'ánová

Vázaná, 1104 stran, 698 Kč, EAN: 9788025728147, ISBN: 978-80-257-2814-7

Zakoupit můžete zde <https://www.kosmas.cz/knihy/241402/tanec-s-draky/>

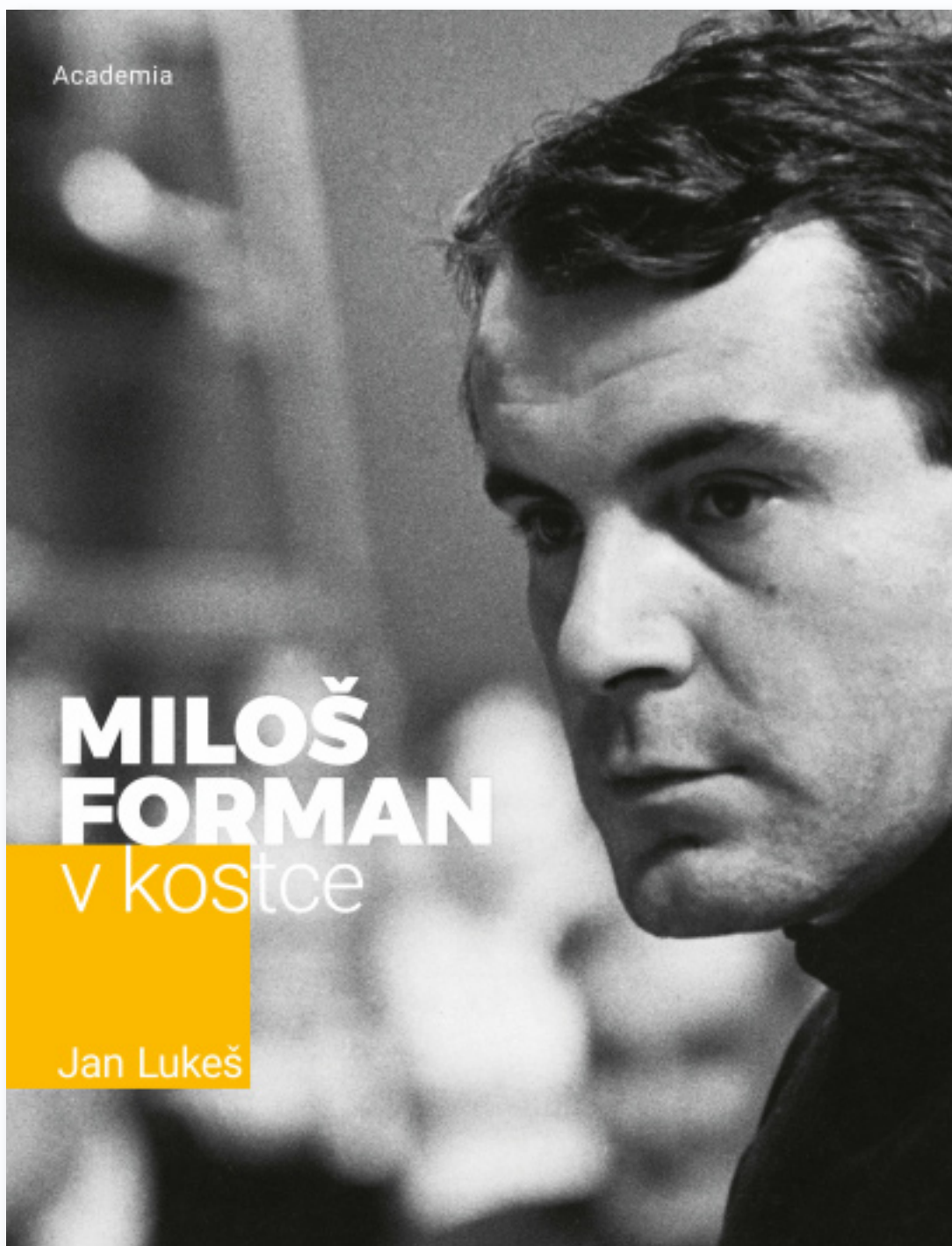
Distribuuje: Kosmas, Za Halami 877, 252 62 Horoměřice, tel.: 226 519 383,
e-mail: odbyt@kosmas.cz; internet. knihkupectví: www.kosmas.cz

Jan Lukeš

MILOŠ FORMAN V KOSTCE

Rubikova kostka života a díla česko-amerického režiséra z pera jeho českého analytika, pamětníka i zpovědníka. Úvaha na téma Formanovy cesty na světové výsluní za přechodu mezi dvěma systémy společenskými i produkčními předchází mozaice režisérových názorů, životních osudů a filmografie. Těžiště publikace tvoří faktograficko-esejistický přehled všech Formanových filmů a stejně koncipovaný výběr z dokumentů a publikací o něm. Knihu uzavírá oddíl málo známých formanovských studií, textů a korespondence z autorova archivu. Nedílnou součástí svazku je obrazový doprovod, který spolu s interpretacemi umožňuje vícerozměrný pohled na celek díla čelného představitele československé nové vlny i vrcholné hollywoodské kinematografie. Čtení na přeskáčku není na závadu, nýbrž spíše předpokladem pochopení souvislostí.

Flexi vazba, 224 stran, 325 Kč, ISBN 978-80-200-2983-6, EAN 9788020029836

Zakoupit můžete zde

<http://www.academia.cz/milos-forman-v-kostce--lukeš-jan--academia--2019>

Ukázka z knihy na další straně

www.academia.cz

Rodiče a sourozenci (1932–1942)

Miloš Forman se narodil 18. února 1932 v Čáslavi v Československé republice jako Miloš Tomáš Jan. Otec Rudolf Forman byl pedagogem učitelského ústavu v Čáslavi, matka Anna Formanová se od roku 1928 sezónně starala o rodinný penzion Rut ve Starých Splavech u Máchova jezera (název vodní plochy vymyslel právě Formanův otec). Za války zahynuli oba rodiče, vyznáním protestanti, v koncentračních táborech. Otce jako člena ilegální odbojové organizace Pribina zatkl na jaře 1940, a přestože si vynesený trest odseděl ve vazbě, nebyl nikdy propuštěn a 11. května 1943 podlehl v Osvětimi tyfové nákaze. Matku uvěznil v srpnu 1942 v souvislosti s protifašistickými letáky a 1. března 1943 zemřela rovněž na tyfus ve stejném táboře. Až v šedesátých letech se M. F. dozvěděl, že jeho biologickým otcem je židovský architekt Otto Kohn (1887–1965), soused od Máchova jezera, který už před válkou emigroval do Ekvádoru. O čtrnáct let starší bratr Blahoslav, učitel, zahynul tragicky v květnu 1962 ve vánici ve Vysokých Tatrách. O dvanáct let starší bratr Pavel byl v roce 1949, dva měsíce před absolutoriem, vyloučen z kádrových důvodů z Akademie výtvarných umění, živil se pak rovněž jako učitel a v roce 1968 emigroval do Austrálie, kde se uplatnil jako výtvarník. Než v roce 2008 zemřel, stačil ho Jan Hřebejk obsadit do epizodní role ve své tragikomedii Horem pádem (2004).

Dospívání a studia (1942–1955)

Miloš Forman v době studií na FAMU s jedním ze svých učitelů, historikem umění Františkem Dvořákem. Archiv Jan Lukeš – Miloš Forman

a skládal maturitu v roce 1950 na gymnáziu v pražských Dejvicích – v Poděbradech mu totiž hrozilo vyloučení pro údajné „zsměšňování komunistické strany“. Už tam ale prorazil v místním Divadle na kovárně: jako člen školního hereckého souboru, kde si zahrál manžela v Gogolově Ženitbě, Harpagona v Molièrově Lakomci a Hadriána v Klicperově Hadriánovi z Římsů, a také jako člen jednoho z městských ochotnických uskupení. Atmosféru školy zachytil po letech spolužák Pavel Fierlinger v autobiografickém animovaném filmu Drawn from

Po zatčení matky vyrůstal M. F. v Náchodě u strýce Boleslava Švába, majitele hokynářství, a tety Anny Sládkové, manželky lékárníka, od roku 1944 znovu v Čáslavi u rodinného přítele, ředitele městské plynárny Pavla Hluchého. Od září 1945 studoval na nově zřízené střední chlapecké internátní škole krále Jiřího pro válečné sirotky v Poděbradech, kde byli jeho spolužáky například Ivan Passer, Václav Havel či bratři Ctírad a Josef Mašínové a později také potomci některých komunistických prominentů. Kvůli jednomu z nich končil studium

Memory (Kresleno popaměti, 1995), v němž si M. F. své kreslené alter ego sám namluvil. V herecké – i režijní – dráze pokračoval v Praze školním představením Voskovcovy a Werichovy Balady z hadrů, na němž spolupracoval například i spolužák a budoucí dirigent Libor Pešek a které dostalo posléze prostor i v divadle E. F. Buriana D 50. Pokoušel se pak o přijetí na režii na Divadelní fakultu Akademie múzických umění, když nevyšlo, složil úspěšně v témže roce 1950 zkoušky na Katedru dramaturgie a scenáristiky na Filmové fakultě Akademie múzických umění. Obor absolvoval od 27. září 1951 do 19. března 1956 u profesora Miloše Václava Kratochvíla, prozaika a scenáristy, mezi jeho další učitele patřili historik umění František Dvořák či básník a budoucí prozaik Milan Kundera. Promoval 9. listopadu 1956.

Filmové začátky a první manželství (1950–1958)

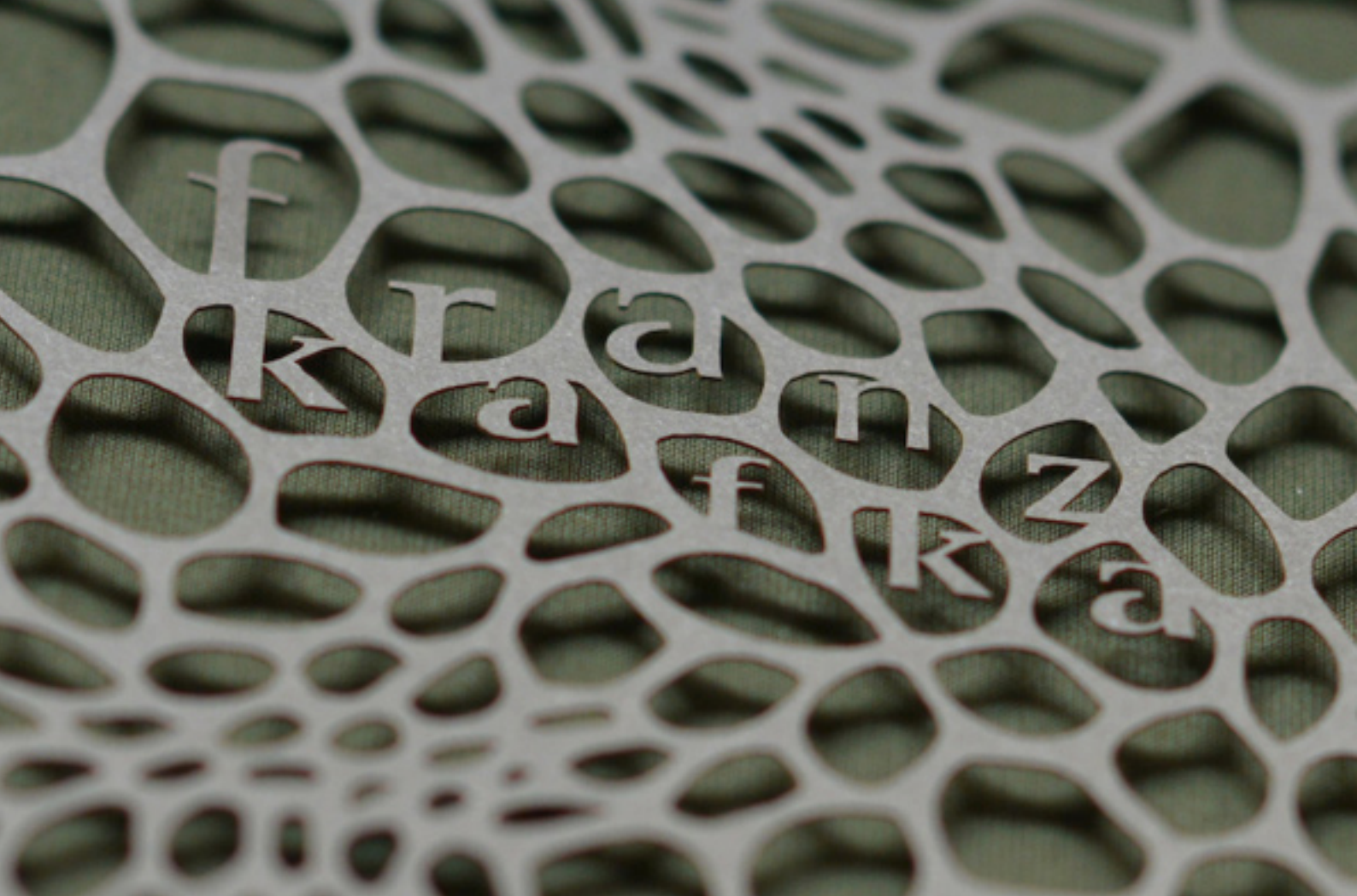

Budoucí star českého filmu a první manželka Miloše Formana Jana Brejchová na obálce Filmu a doby č. 1/1959. Na snímku z filmu Jiřího Krejčíka o „mládeži na scestí“ Probuzení (1959) jsou spolu s ní Petr Kostka, Jan Šmíd a Jiří Štíbr Archiv Jan Lukeš

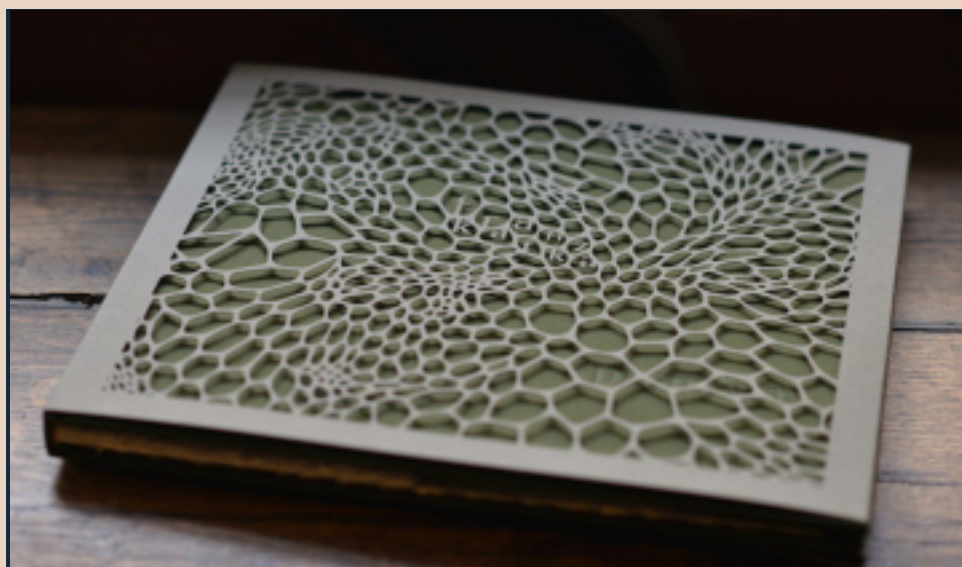
Laterna magika a další projekty (1957–1962)

Od roku 1957 působil jako scenárista celkového inscenačního plánu a pomocný režisér Alfréda Radoka v Laterně magice, a to jak na jejím I. programu v roce 1958, s nímž se dostal i na světovou výstavu EXPO 58 v Bruselu, tak na II. programu (Zájezdový program) v roce 1960. Po zásahu režimu do tohoto představení v dubnu 1960 pro údajný „židovský expresionismus“, Radokově vyhazovu a rozmetání celého tvůrčího týmu setrval M. F. spolu s Jánem Roháčem a Vladimírem Svitáčkem k Radokově nelibosti z existenčních důvodů v podniku dále v pracovním poměru. Posléze byli však pro „politickou nespolehlivost“ propuštěni novým ředitelem Laterny magiky Borisem Michajlovem i oni. M. F. podepsal pak 1. října 1961 pracovní smlouvu s Filmovým studiem Barrandov jako scenárista a pomocný režisér. Pracoval postupně s Josefem Škvoreckým, Jiřím Sehnalem, Jánem Kadárem a Elmarem Klosem hned na několika filmových látkách, které nakonec nebyly z ideologických důvodů realizovány (okupační dramata Lidice budou žít a Pět mužů a crazy komedie Noty v kufru a Kapela to vyhrála)...

Během studií pracoval jako brigádník v lupkových dolech v Rakovníku, v Československé televizi, která začala zkušebně vysílat od 1. 5. 1953, uváděl později vlastní pořad o filmu a uplatnil se i jako epizodní herec. Působil jako asistent režie, skrytý spoluautor scénáře a herec u retrofilmu Alfréda Radoka Dědeček automobil (1956) podle románu Adolfa Branalda.

**Jedinečný
úspěch pro
české tvůrce:
Kafkova
Proměna
z nakladatelství
Teapot získala
prestižní
ocenění Fedrigoni Top Award 2019!**

Nakladatelství a knihkupectví Teapot založil v roce 1990 Vladimír Beneš pod názvem Bonaventura, nový název nese od roku 2013. Pokračuje v práci, již od roku 1967 formovala činnost Komorního sdružení pro hudbu, poezii a výtvarné umění Lyra Pragensis. Kniha v pojetí vydavatelství Teapot je chápána jako umělecký artefakt – harmonický součin a soulad všech řemesel a umění, jež se na její výrobě podílejí. Samozřejmě propojení textu s ilustrací je tak rozvíjeno autorskými inovativními písmo, papíry, moderní typografií a ruční vazbou.

Posledních 30 výtisků knihy je k zakoupení v e-shopu nakladatelství:

Zakoupit můžete zde <http://tpot.cz/promena.html>

Nakladatelství Teapot: www.tpot.cz

Unikátní bibliofilie Proměna Franze Kafky s litografiemi známého výtvarníka Petra Nikla z nakladatelství Teapot uspěla ve světovém finále soutěže Fedrigoni Top Award 2019. Kniha získala mezi silnou konkurencí cenu HP Indigo Award za mimořádné skloubení nejmodernější technologie tisku s dokonalým řemeslným zpracováním. Proměna byla jedinou knihou z České republiky nominovanou do finále Fedrigoni Top Award 2019, mezinárodní soutěže pořádané luxusní italskou papírnou Fedrigoni, která každé dva roky oceňuje nejlepší grafické a tiskařské práce světa.

„Jsme velmi hrdí, že se naše práce dočkala tak významného ocenění z řad odborné veřejnosti a děkujeme celému týmu, který za tímto úspěchem stojí: Petru Niklovi, Johaně Kratochvílové, Janu Kotulánovi a jeho dílně Daruma, Petrovi Korbelařovi a tiskárně Princo,“ reagoval Rudolf Leška, spolunajítel nakladatelství Teapot.

Limitovanou edici novely Franze Kafky Proměna v nejstarším českém překladu Teapot vydal 28. října 2016, 101 let po prvním uveřejnění kultovního díla. Známy příběh proměny příručního Řehoře Samsy v brouka ozdobily čtyři originální litografie Petra Nikla přibližující hrdinovu postupnou metamorfózu zachycením proměny očí, které se na čtenáře dívají během celého příběhu. Výjimečnost nového vydání Proměny podtrhuje originální koncept grafičky Johany Kratochvílové ze studia Signatura. Proměna je vytištěna na prémiovém papíru Fedrigoni (Splendorgel Avorio 230 g/m² – texty

a litografie, Materica Pitch 250 g/m² – přebal), který svým sametovým povrchem zprostředkuje čtenáři listujícímu knihou i příjemný vjem z doteku. Zvolená barevná kombinace potahového plátna a papírového přebalu s vyřezaným organickým motivem navíc umocňuje temnotu Kafkova textu.

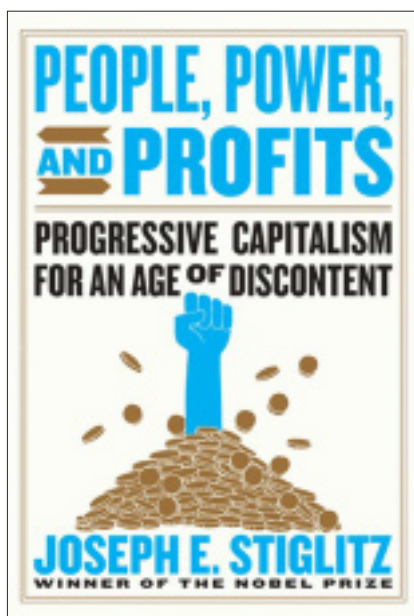
Každý ze 150 výtisků je číslován, signován a precizně řemeslně opracovaným originálem, jedinečným sběratelským kusem.

Nakladatelství Teapot: www.tpot.cz

Nobelista Joseph E. Stiglitz

volá po hospodářské reformě v éře osudových nesvárů

Přestože do příštích prezidentských voleb zbývá ve Spojených státech ještě osmnáct měsíců, o slovo se přihlásilo už více než 20 potenciálních kandidátů reprezentujících Demokratickou stranu. Ústředním polem jejich soupeření s republikánským trumpismem je dlouhodobá hospodářská politika federální vlády. Jedni se hlásí k „demokratickému socialismu“ (Bernie Sanders), druzí k „demokratickému kapitalismu“ (Pete Buttigieg) a ostatní prostě k hospodářskému „progresivismu“ a „reformismu“ (Elizabeth Warrenová, Kamala Harrisová ad.).

Před několika týdny se do této celonárodní debaty připojil Joseph Stiglitz, nositel Nobelovy ceny za ekonomii, bývalý vedoucí ekonom Světové banky a současný profesor Kolumbijské univerzity. Jeho nejnovější kniha nabízí už v názvu provokativní sousloví – „progresivní kapitalismus“ (*Lidé, moc a zisky: progresivní kapitalismus pro éru osudových nesvárů*, nakl. Norton, duben 2019). První část – diagnóza – nese název *V slepé uličce*; druhá nabízí prognózu: *Obnova americké politiky a hospodářství*.

Protože mnohým čtenářům, od laiků po zasvěcence, může kombinace progresivismu a kapitalismu znít paradoxně, autor hned v úvodu vysvětluje, že trh v liberálně demokratickém státu potřebuje přiměřenou státní regulaci. Jinak neslouží vyváženému společenskému rozvoji.

Stiglitzovým výchozím argumentem je fakt, že za uplynulých 30 let trpí 90 procent Američanů obecným poklesem příjmů. To má dva nezdravé důsledky: americké rozdíly mezi majetnými a nemajetnými (nejmarkantnější v porovnání se srovnatelnými zeměmi) a zhoršování ekonomických vyhlídek mladé generace, závisející příliš dlouho na pomoci rodičů.

Autorův dlouholetý výzkum dokládá, že tento znepokojující trend zahájily reaganovské reformy – reaganomika, která oslabil regulaci trhu uzákoněnou v průběhu hospodářské krize 30. let. Slibovaný hospodářský zázrak se nedostavil, a navíc se oslabil inovační energie, tolik typická pro tradiční americké prostředí. Stiglitz odhaduje, že regresivní daňová reforma z roku 2017, uzákoněná kongresovými republikány a prezidentem Trumpem, situaci dlouhodobě zhorší. V jejím důsledku sílí „tržní koncentrace, což podvazuje konkurenceschopnost“, uvádí autor.

V závěrečné části knihy Stiglitz poukazuje i na začarovaný kruh propojení hospodářské nerovnosti s mocí peněz v politice. Např. mnohostranná korupce ve volebním systému dlouhodobě ochromuje zastupitelskou úlohu Kongresu; mnozí zákonodárci slouží zájmům sponzorů, namísto potřebám veřejnosti.

„Nazrál čas k podstatným změnám. Kosmetické úpravy nepostačí... Zásadní hospodářské a politické změny vyžadují zdravou demokracii čelící politické moci monopolů. Politické reformy musejí předcházet těm ekonomickým,“ zdůrazňuje Stiglitz.

Stanislav Perkner, mimořádný zpravodaj Deníku KNIHY v USA, autor memoárové knihy *Čechoamerický příběh* (ISBN: 978-80-88125-05-1)